

2021–2030 m. plėtros programos
valdytojos Lietuvos Respublikos
švietimo, mokslo ir sporto
ministerijos Švietimo plėtros
programos pažangos priemonės Nr.
12-003-03-01-01 „Įgyvendinti
„Tūkstantmečio mokyklų“
programą“ aprašo
3 priedas

REIKALAVIMAI PROJEKTO (ĮSKAITANT JP) ATITIKČIAI HORIZONTALIAJAM PRINCIPUI „NEDAROME REIKŠMINGOS ŽALOS“ ĮVERTINTI

Nurodykite finansavimo šaltinį, pagal kurį finansuojamas projektas) (įrašykite tinkamą):

☒ EGADP

☐ ESF Investicijų programa

Aplinkos tikslai pagal reglamentą (ES) Nr. 2020/852	Pagrindimas	Pagrindžiantys dokumentai
1. Klimato kaitos švelninimas.	Nenumatoma, kad projektų veiklos didins šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau - ŠESD) emisiją, kadangi įgyvendinant projektus numatoma investuoti į mokyklų tinklo vystymą (esamos švietimo infrastruktūros tobulinimą ir koncentraciją). Tikėtina, kad bus koncentruota ugdymo infrastruktūra, todėl tikėtinas ŠESD emisijos sumažėjimas. Kuriant naują infrastruktūrą, bus užtikrinta, kad kuriama infrastruktūra atitiktų Statybos techninio reglamento bei kitų teisės aktų reikalavimus, susijusius su ŠESD emisija, ir atitiktų beveik energijos nenaudojančių pastatų projektavimo, statybos ir eksploatacijos (angl. <i>Nearly Zero Energy Building, NZEB</i>) standartą. Modernizuojant infrastruktūrą bus laikomasi aplinkos apsaugą ir statybas reglamentuojančių teisės aktų. Taip pat numatoma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą, kaip tai numatyta LR Planuojamos ūkinės veiklos vertinimo įstatyme. Vykdant mokyklų veiklos tobulinimą, yra numatoma įsigyti autobusiukus, skirtus vežti vaikus. Teisės aktai numato, kad vaikams, gyvenantiems toliau nei 3 km. nuo mokyklos, turėtų būti teikiama pavėžėjimo paslauga. Paprastai atstumas nuo reorganizuojamos mokyklos iki kitos mokyklos, vykdančios	Jungtinės veiklos sutartys su savivaldybėmis, projektavimo dokumentai, pirkimo dokumentai, sutartys su tiekėjais, komerciniai pasiūlymai.

	atitinkamą bendrojo ugdymo programą (pradinis, pagrindinis, vidurinis ugdymas) svyruoja nuo 10 iki 30 km. Įgyvendinant veiklas, kai kurios gimnazijos negalės vykdyti veikos, o iki kitos, vidurinio ugdymo programą vykdančios mokyklos (gimnazijos) bus daugiau nei 30 km. Priklausomai nuo vaikų skaičiaus ir nuo susidarančio atstumo iki mokyklos bus planuojami įsigyti autobusiukai, kurie užtikrins kokybišką pavėžėjimo paslaugą ir bus ne žemesnio nei EURO VI–E standarto, kuris reglamentuoja teršalų išmetimo iš sunkiųjų transporto priemonių, ribojimą. Ši investicija prisideda mažinant ŠESD emisijas, didinant švaraus ar neutralaus poveikio klimatui judumą, nes planuojama įsigyti transporto priemones, ne žemesnio nei EURO VI –E standarto: bus įsigijami arba žemagrindžiai autobusai keleiviams vežti miestuose arba priemiesčiuose (pagal poreikį galima M2 arba M3 klasė) – 0 emisija (pvz. varomi elektra arba vandeniliu), arba autobusai (<i>high-floor</i>), važinėjantys tarp miestų, šalies vidaus maršrutuose (pagal poreikį galima M2 arba M3 klasė) – varomi elektra, vandeniliu arba biodujomis, pagamintomis iš Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 (RED II) reikalavimus atitinkančių žaliavų; prioritetą bus skiriamas elektra varomoms transporto priemonėms, tačiau pvz. tarp miestinių autobusų, važiuojantys ilgesniais maršrutais, gali efektyviau kursuoti naudodami biodujas, pagamintas iš RED II direktyvos reikalavimus atitinkančių žaliavų. Taip pat bus investuojama į: • finansinės paramos ir ekspertinės – konsultacinės pagalbos mokykloms paketą. Ši veikla neturės jokio neigiamo tiesioginio ar netiesioginio poveikio klimato kaitos švelninimo tikslui. • STEAM ugdymui palankios ekosistemos vystymą. Ši veikla neturės jokio neigiamo tiesioginio ar netiesioginio poveikio klimato kaitos švelninimo tikslui, nes nenumatoma, kad įgyvendinant veiklas galėtų būti ŠESD išsiskyrimas. Planuojama įsigyti įrangą privalės atitikti (tai bus numatoma atitinkamuose įrangos įsigijimo dokumentuose) efektyvumo, tvarumo, ilgaamžiškumo reikalavimus pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB, nustatančią ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (toliau – Direktyvą 2009/125/EC) ir 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų	
--	--	--

	naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo (toliau – Direktyvą 2011/65/EU). • mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemos pertvarką. Ši veikla neturės jokio neigiamo tiesioginio ar netiesioginio poveikio klimato kaitos švelninimo tikslui. • švietimo inovacijų (naujausių edukacinių technologijų), grįstų skaitmeninėmis technologijomis, diegimą mokyklose, sudarant sąlygas inovacijų kūrimui ir bandymui. Ši veikla neturės jokio neigiamo tiesioginio ar netiesioginio poveikio klimato kaitos švelninimo tikslui.	
2. Prisitaikymas prie klimato kaitos.	Nenumatoma, kad projektų veiklos turės neigiamos įtakos prisitaikymui prie klimato kaitos, kadangi numatomos investicijos į esamos švietimo infrastruktūros tobulinimą bus vykdomos tik atlikus klimato rizikos patikrą ir ar vykdant statybos / renovacijos veiklą bus įgyvendinami fiziniai ir nefiziniai sprendimai prisitaikymo sprendimai, kurie sumažins svarbiausias fizinio klimato rizikas Taip pat renovacija nebus atliekama potvynių zonose, bus skatinama naudoti žaliąją infrastruktūrą-augmeniją ir kitus pastatų dizaino/apželdinimo sprendinius, kurie sumažintų energijos poreikius ir kt.	Jungtinės veiklos sutartys su savivaldybėmis, projektavimo dokumentai, pirkimo dokumentai, sutartys su tiekėjais, komerciniai pasiūlymai.
3. Tausus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga.	Nenumatoma, kad projektų veiklos turės neigiamos įtakos tausaus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos tikslui, kadangi įgyvendinant veiklas numatoma investuoti į mokyklų tinklo vystymą (esamos švietimo infrastruktūros tobulinimą ir koncentraciją). Tikėtina, kad bus koncentruota ugdymo infrastruktūra, todėl tikėtinas efektyvesnis vandenų išteklių naudojimas. Taip pat, jei bus keičiama sena ir neefektyvi vandens infrastruktūra, bus naudojami efektyvesni vandens prietaisai atitinkantys naujausius ES efektyvumo standartus. Taip pat, siekiant išvengti poveikio statybvietėje, nustatoma ir sprendžiama aplinkos degradacijos rizika, susijusi su vandens kokybės išsaugojimu ir vandens tausoju.	Jungtinės veiklos sutartys su savivaldybėmis, projektavimo dokumentai, pirkimo dokumentai, sutartys su tiekėjais, komerciniai pasiūlymai.
4. Perėjimas prie žiedinės ekonomikos, įskaitant atliekų prevenciją ir perdirbimą.	Investuojant į mokyklų tinklą (infrastruktūrą ir kitus būtinus išteklius), užtikrinamas efektyvus atliekų susirinkimas, skatinamas atskirų dalių pakartotinas naudojimas bei statytojams numatyti reikalavimai riboti atliekų susidarymą modernizavimo metu, taikyti naujausius metodus, pakartotinį medžiagų naudojimą ar perdirbimą, naudojantis pažangiomis statybinių atliekų rūšiavimo sistemomis. Todėl laikoma, kad veiklos atitinka žiedinės ekonomikos tikslą.	Jungtinės veiklos sutartys su savivaldybėmis, projektavimo dokumentai, pirkimo dokumentai, sutartys su tiekėjais, komerciniai pasiūlymai.

	Nenumatoma, kad investicijos darys neigiamą įtaką žiedinei ekonomikai, kadangi numatoma, kad atliekant mokyklų rekonstrukcijos darbus bus taikomi šie reikalavimai: • mažiausiai 70 proc. (pagal svorį) nepavojingų statybinių ir griovimo atliekų (išskyrus natūraliai atsirandančias medžiagas, nurodytas atliekų sąrašo, nustatyto 2000 m. gegužės 3 d. Europos Komisijos sprendime, keičiančiame sprendimą 94/3/EB, nustatantį atliekų sąrašą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį, ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatantį pavojingų atliekų sąrašą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų 1 straipsnio 4 dalį (toliau - 2000/532/EB) 17 05 04 kategorijoje), statybvietėje susidarančios atliekos turėtų būti parengtos pakartotiniam naudojimui, perdirbimui ir kitoms medžiagų panaudojimo galimybėms, įskaitant užpildymo operacijas, naudojant atliekas kitoms medžiagoms pakeisti, laikantis atliekų hierarchijos ir ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolo; • operatoriai bus įpareigoti riboti atliekų susidarymą procesuose, susijusiuose su statyba ir griovimu, laikydamiesi ES Statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolo ir atsižvelgdami į geriausius prieinamus metodus ir naudodami selektyvų griovimą, kad būtų galima pašalinti ir saugiai tvarkyti pavojingas medžiagas ir palengvinti pakartotinį perdirbimą. Statybinės atliekos Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka bus perduodamos atliekų tvarkytojams, turintiems teisę tvarkyti tokias atliekas. Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės nustatyto, kad statybvietėje turi būti išrūšiuotos ir atskirai laikinai laikomos susidarančios komunalinės atliekos, inertinės atliekos, perdirbti ir pakartotinai naudoti tinkamos atliekos, pavojingosios atliekos ir netinkamos perdirbti atliekos. Išrūšiuotos atliekos bus perduodamos įmonėms, turinčioms teisę tvarkyti tokias atliekas pagal sutartis dėl jų naudojimo ir šalinimo. Susidariusios asbesto turinčių gaminių atliekos bus šalinamos nustatyta tvarka atskiroje sekcijoje, įrengtoje prie bet kokios klasės sąvartyno pagal inertinių atliekų sąvartynų reikalavimus ir pažymėtoje įspėjamaisiais užrašais. Tvarkant atliekas bus vadovaujama Europos Sąjungos geriausiais prieinamais gamybos būdais (GPGB) atliekų apdorojimui; • numatoma naudoti ir kokybiškai perdirbti selektyviai pašalinant medžiagas, naudojant	
--	--	--

	turimas statybinių ir griovimo atliekų rūšiavimo sistemos. • pastatų projektai ir statybos metodai turės būti paremti efektyvia analize atsižvelgiant į ISO 20887 Taip pat skatinti naudoti pakartotinai panaudojamas medžiagas. • statybvietėje pildomas atliekų apskaitos žurnalas, vedama susidariusių ir perduotų tvarkyti statybinių atliekų apskaita, nurodomas jų kiekis, teikiamos atliekų apskaitos ataskaitos. Vertinama, kad ši veikla neturi jokio numatomo poveikio šiam aplinkos tikslui arba numatomas jos poveikis yra nereikšmingas, t. y. nedaro tiesioginio ir pirminio netiesioginio poveikio per visą gyvavimo ciklą: neplanuojama kurti naujos infrastruktūros, o modernizuojant infrastruktūrą, nenumatomos veiklos, galinčios turėti neigiamą poveikį klimatui, žmonėms, gamtai ar turtui. Vystant mokyklų tinklą bus laikomasi aplinkos apsaugą ir statybas reglamentuojančių teisės aktų. Kitos veiklos neturi jokio tiesioginio ar netiesioginio neigiamo poveikio prisitaikymo prie klimato kaitos tikslui. Numatoma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą, kaip tai numatyta LR Planuojamos ūkinės veiklos vertinimo įstatyme. Vykdamas veiklas bus vadovaujamas Statybos techniniu reglamentu, kuriame įtvirtinti ir aplinkos apsaugos reikalavimai, atsakomybės ir kontrolė (pvz.. Aplinkos apsaugos agentūra tikrina: ar statinio projektas atitinka atrankos informacijoje ar poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose nurodytą veiklos apimtį, fizines ir technines charakteristikas, ar suprojektuota visos reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai švelninančios ir kompensuojančios priemonės, užtikrinančios projekto atitikti aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ar nepasibaigęs atrankos išvados arba sprendimo galiojimo terminas; ar statinio projektas atitinka aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus ir kt.) nuostatomis. Taip pat statybos nebus atliekamos potvynių zonose. Bus skatinama naudoti žaliąją infrastruktūrą-augmeniją ir kitus pastatų dizaino/apželdinimo sprendinius, kurie sumažintų energijos (kondensavimo) poreikius ir kt. Tai užtikrins rizikos dėl neigiamo poveikio klimatui, žmonėms, gamtai ar turtui eliminavimą. Bus užtikrintas 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/844, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo ir Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo	
--	---	--

	efektyvumo, reikalavimų, susijusių su energetiniu pastatų efektyvumu, laikymasis (tai bus numatoma paslaugų įsigijimo ir kt. dokumentuose). Planuojama įsigyti IT įranga privalės atitikti (tai bus numatoma atitinkamuose IT įrangos įsigijimo dokumentuose) efektyvumo, tvarumo, ilgaamžiškumo reikalavimus pagal Direktyvą 2009/125/EC (serveriams ir duomenims saugoti, kompiuteriams ir kompiuterių serveriams ar elektroniniams ekranams) ir Direktyvą 2011/65/EU. Nenumatoma, kad, įgyvendinant kitas veiklas, būtų daroma tiesioginė ar netiesioginė neigiama įtaka žiedinei ekonomikai. Planuojama įsigyti įranga STEAM ugdymo veikloms privalės atitikti efektyvumo, tvarumo, ilgaamžiškumo reikalavimus pagal Direktyvą 2009/125/EC ir Direktyvą 2011/65/EU. Pasibaigus įsigytos įrangos naudojimo tarnavimo laikui, įrangos tiekėjai (pardavėjai) privalės. Įrangos atliekas sutvarkyti vadovaudamiesi 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų, reikalavimais ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais atliekų tvarkymą bei Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo plano nuostatomis.	
5. Oro, vandens ar žemės taršos prevencija ir kontrolė.	Nenumatoma, kad, kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą, pastatų modernizavimo metu susidarytų ženkliai oro, vandens ir dirvožemio tarša, nes bus naudojamos Statybos techniniame reglamente ir kituose teisės aktuose leistinos medžiagos, atitinkančios aplinkos apsaugos reikalavimus. Nenumatoma, kad, įgyvendinant projektų veiklas, padidės teršalų išmetimas į orą, vandenį ar žemę, kadangi: • statybose naudojamose statybinėse dalyse ir medžiagose nebus asbesto ir labai didelį susirūpinimą keliančių medžiagų, nustatytų remiantis medžiagų, kurioms reikalingas leidimas, sąrašu, nurodytu 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB, XIV priede;	Jungtinės veiklos sutartys su savivaldybėmis, projektavimo dokumentai, pirkimo dokumentai, sutartys su tiekėjais, komerciniai pasiūlymai.

	• statyboje naudojami komponentai ir medžiagos, galinčios liestis su gyventojais, išskirs mažiau nei 0,06 mg formaldehido 1 m³ medžiagos ar komponento ir mažiau kaip 0,001 mg 1A ir 1B kategorijos kancerogeninių lakiųjų organinių junginių 1 m³ medžiagos arba komponento, atlikus bandymus pagal CEN / TS 16516 ir ISO 16000-3 arba kitas panašias standartizuotas bandymo sąlygas ir nustatymo metodus; • bus imamasi priemonių sumažinti triukšmą, dulkes ir teršalus išmetant statybos ar priežiūros darbus. Vertinama, kad investicijos atitinka Tausus vandens ir jūrų išteklių naudojimo ir apsaugos tikslą, nes įgyvendinant veiklas, nenumatoma, kad bus daroma žala vandens ir jūrų išteklams. Projektų veiklos bus įgyvendinamos vadovaujantis 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, bendrosios išimties reglamento nuostatomis, taip pat nacionaliniais teisės aktais, kuriuose nustatyti reikalavimai užtikrinti tausų išteklių naudojimą ir apsaugą.	
6. Biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas.	Nenumatoma, kad projektų veiklos darys žalą biologinei įvairovei ir ekosistemoms, kadangi investicijos nebus kenksmingos gerai ekosistemų būklei ir atsparumui, nes nenumatoma jų (renovuoti ar statyti mokyklų) vykdyti saugomose teritorijose ar gyvūnų, augalų buveinių ir rūšių, įskaitant ES saugomų, apsaugos teritorijose.	Jungtinės veiklos sutartys su savivaldybėmis, projektavimo dokumentai, pirkimo dokumentai, sutartys su tiekėjais, komerciniai pasiūlymai.